

A DDI rendszer adaptálása a KDK repozitóriumi infrastruktúrába, és a KDK Repozitórium kutatási adatai nemzetközi láthatóságának növelése

Integration of the DDI System into the KDK Repository Infrastructure and Increasing the International Visibility of Research Data in the KDK Repository

Affiliáció

Egyed-Gergely Júlia, PhD

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2259-3823>

Egyed-Gergely.Julia@tk.hu

ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont Kutatási Dokumentációs Központ
gyűjteménygazdálkodási munkatárs, adatgazdász

Absztrakt

A magyar társadalomtudományos adattárakban tárolt kutatási anyagok nincsenek jól beköthetve a nemzetközi vérkeringésbe, így azok hazánkon kívüli láthatósága nagyon alacsony, annak ellenére, hogy Magyarország a Consortium of European Social Science Data Archives (CESSDA), azaz az európai társadalomtudományos adattárakat összefogó konzorcium teljes jogú tagja. Ennek orvoslására indult projekt az ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont Kutatási Dokumentációs Központjában 2024-ben. A tanulmány a projekt háttérét, az intézményi környezetet és előzményeket, a kiindulási állapotot, valamint a célkitűzéseket, a fejlesztési és megvalósítási terv elemeit és megtett lépéseit, illetve az eredményeket mutatja be. A cikk kitér a nehézségekre és kihívásokra is, illetve az azokra adott válaszokra és lehetséges megoldásokra.

Abstract

The research data stored in Hungarian social science data archives are not well integrated into the international research ecosystem, so their visibility outside Hungary is very low, despite the fact that Hungary is a full member of the Consortium of European Social Science Data Archives (CESSDA), the consortium that brings together European social science data archives. A project was launched in 2024 at the Research Documentation Center of ELTE's Center for Social Science Research to address this

issue. This study presents the background of the project, the institutional context and history, the initial situation, as well as the objectives, the elements of the development and implementation plan, the steps taken, and the results. The article also addresses the difficulties and challenges, as well as the responses to them and the possible solutions.

Magyar kulcsszavak: repozitórium, kutatásiadat-elérés, nemzetközi láthatóság, DDI, CESSDA, EOSC

Angol kulcsszavak: repository, access to research data, international visibility, DDI, CESSDA, EOSC

Bevezetés

A magyar társadalomtudományos adattárakban tárolt kutatási anyagok nincsenek jól bekötve a nemzetközi vérkeringésbe, így azok hazánkon kívüli láthatósága nagyon alacsony, annak ellenére, hogy Magyarország a Consortium of European Social Science Data Archives (CESSDA), azaz az európai társadalomtudományos adattárakat összefogó konzorcium teljes jogú tagja. Ennek orvoslására indult projekt az ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont Kutatási Dokumentációs Központjában 2024-ben, amelynek célja két, a CESSDA ökoszisztémába bekötött társadalomtudományos archívum munkájának, infrastruktúrájának és működésének megismerése, a jogyakorlatok feltérképezése és adaptálása, majd a KDK Repozitórium CESSDA-val, majd később – lehetőség szerint – a European Open Science Cloud (EOSC) rendszereivel való összekötése, ezzel a KDK-ban tárolt kutatási adatok láthatóságának és elérhetőségének növelése.

A CESSDA-ba, valamint az EOSC-ba történő integrálódás előfeltétele a megfelelő nemzetközi sztenderdek meghonosítása a KDK által kezelt kutatásiadat-archívumokban. Ennek megfelelően a projekt fontos célja a Data Documentation Initiative (DDI) adaptálása, ezzel a nemzetközi kapcsolódás alapfeltételének megteremtése. A DDI a legelterjedtebb nemzetközi metaadatszabvány társadalomtudományi felmérések, kérdőívek, statisztikai adatfájlok és tanulmány szintű információk leírására, egyben a CESSDA rendszerei által elvárt információk formátumának szabványa. Mivel a KDK Repozitórium EPrints szoftvere nem ismeri a DDI szabványt, a CESSDA elvárásoknak való megfeleléshez az infrastruktúra fejlesztésére van szükség.

A projekt megvalósításának menete:

- 1) Látogatás szervezése két, a CESSDA ökoszisztémába bekötött társadalomtudományos archívumba – cél a KDK Repozitórium számára kiemelten fontos nemzetközi társadalomtudományos sztenderd, a DDI elméleti és gyakorlati megismerése, valamint

ismeretek szerzése a CESSDA és az EOSC hálózatokban való tagság módjáról, előnyeiről, valamint a csatlakozás technikai feltételeiről.

- 2) A látogatások megvalósítása a Finnish Social Science Data Archive (Finnország, Tampere) és a Sciences Po - Center for Socio-Political Data (Franciaország, Párizs) CESSDA partnerintézményekbe – cél személyes tapasztalatszerzés során a kutatási intézmények által használt szoftverek és infrastruktúrák megismerése és kipróbálása, a kutatási adatokat tartalmazó adatsomagok gyűjteménygondozási feladatainak nyomon követése, az ezekhez közvetlenül és közvetetten kapcsolódó munkafolyamatok lépéseinek megismerése, a sztenderdek használatába való betekintés és a nemzetközi beágyazottság feltérképezése.
- 3) A megszerzett ismeretek feldolgozása, azok segítségével a KDK infrastruktúrái, a KDK Repozitórium és a 20. Század Hangja Archívum fejlesztési lehetőségeinek feltérképezése és fejlesztési tervének kidolgozása.
- 4) A KDK két adattára metaadatsémáinak összehangolása, a DDI nemzetközileg kidolgozott és elfogadott sztenderdjeinek való megfelelés elérése, a szabványrendszer gyakorlati adaptálása a KDK infrastruktúráiba, ezzel a DDI elveinek és rendszerének hazai környezetbe hozatala, majd a CESSDA Data Catalogue (CESSDA CDC) által elvárt és a KDK által hozzáadott DDI elemek elérhetővé tétele a CESSDA CDC számára.
- 5) A KDK és a CESSDA közötti egyeztetési folyamatok folytatása, a KDK Repozitórium gyakorlati technikai összekötése a CESSDA Data Catalogue-gal, valamint a CESSDA által elvárt további leíró és egyéb adatok és leírások elkészítése és a csatlakozás további adminisztratív és egyéb feltételeinek megteremtése.

A projekt eredményeképpen megnyílik a lehetőség a KDK Repozitóriumban tárolt kutatási adatok CESSDA ökoszisztémában való elérésére, ezzel a KDK két adattára, valamint közvetetten a KDK-hoz kapcsolódó HUN-REN ARP Adatrepozitórium adattára nemzetközi láthatóságának és elérhetőségének növelésére, a Magyarországon tárolt társadalomtudományos kutatási adatok nemzetközi szinten való megjelenésére.

A projekt a Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által kibocsátott NKFIH 2021-4.1.2-NEMZ_KI-2024-00048 támogatói okirat alapján valósult meg.